

Nhịp cầu Dân Việt

Kỳ này, Dân Vệ xin được khất lại chuyến dò Nhịp cầu Dân Việt hàng tuần để mời bạn đọc “quá giang” xuống Melbourne, nơi vừa tổ chức Lễ Khánh Thành Tượng đài Tri ân Nước Úc và Tưởng niệm Thuyền nhân VN ngày thứ Bảy 21.06.2008 vừa qua.

“Đi một ngày đàng, học một sàng khôn...”, ông bà đã dạy như thế! Chẳng biết kể chèo đò quê mùa này “khôn” lên được chút nào không, nhưng có vài chuyện dọc đường thấm thía muốn được chia sẻ cùng bạn đọc sau chuyến giang hồ vất nhưng rất ý nghĩa đó.

Chuyện 1: Một nén nhang lòng

Hình ảnh gây xúc động sâu xa trong lòng hơn 500 người tham dự buổi lễ không phải là những bài diễn văn và nghi thức khánh thành trang trọng (dù rất đáng ghi nhận và hoan nghênh) nhưng là chiếc áo tang trắng, mái tóc bạc phơ, giọng nói nghẹn ngào và khuôn mặt bình yên của một vị cao niên khi cụ được Ban Tổ chức mời đọc lời tưởng niệm bằng tiếng Việt ghi trên Tượng đài.

Đó là cụ Hà Văn Ngữ, một trong những người sống sót ít ỏi trong số hàng trăm bạn đồng thuyền sau chuyến vượt biển kinh hoàng cách đây hơn 20 năm. Toàn bộ gia đình của cụ, gồm cả chục con cháu, đã chết khi chiếc ghe vừa mấp mé bến bờ tự do. Hơn hai mươi năm trôi qua, hình ảnh những người thân không hề phai mờ trong ký ức của cụ, nhưng hầu như cụ chỉ mang nỗi buồn đau một mình, ít khi kể lại cho ai về biến cố tang thương đó. Nhưng hôm ấy, mắt cụ rướm rướm, mắt cụ rưng rưng và giọng nói nấc nghẹn ngào khi đọc những dòng tưởng nhớ người đã khuất trên tấm bia...

Dường như, trong nắng ấm của buổi sáng mùa đông trên khu công viên xinh đẹp Jensen Reserve ở vùng Maribyrnong hôm ấy, Dân Vệ thấp thoáng nhìn thấy nét long lanh của những giọt lệ đã khô cạn từ lâu và vẻ bình yên đã trở về trên khuôn mặt của một người từng trải qua bao nhiêu dâu bể của cuộc đời. Phép mầu kỳ diệu đó, có lẽ từ những dòng chân thành trên tấm bia như nén nhang lòng tưởng tiếc cho sự mất mát không thể nào bù đắp được:

“Tưởng niệm hàng trăm ngàn người Việt Nam đã bỏ mình trên đường đi tìm tự do (1975-1996). Dù do bất cứ nguyên nhân nào: đói khát, chìm tàu hay hải tặc, bệnh hoạn hay kiệt sức, chúng ta thấy đều cầu nguyện để họ được yên hưởng an bình. Sự hy sinh của họ sẽ không bao giờ bị lãng quên.”

Chuyện 2: Làm sao quên được...

Con người, với ký ức và thời gian hữu hạn, có thể quên nhiều chuyện vì sức chứa trong “bộ nhớ” của chúng ta bị lấp đầy bởi những nhu cầu khác trong đời sống. Nhưng có những biến cố đặc biệt mà họ cố quên nhưng lại không xóa ra được trong bộ nhớ mỗi ngày một phai theo năm tháng. Dân Vệ trong chuyến đi tuần qua đã “hên” gặp được một người như thế.

Cô tên là Hoàng Oanh, từ Perth lên Melbourne chỉ để tham dự buổi lễ này. Cách đây hơn 1/4 thế kỷ, cô cùng hai đứa em nhỏ đã đến đảo Kuku ở Nam Dương sau một chuyến vượt biển thừa chết thiếu sống với những tai ương tàn khốc như nhiều thuyền nhân Việt Nam khác từng gánh chịu. Lúc đó cô chỉ mới 14 tuổi, không có thân nhân nào khác đi cùng. Rồi đời sống khốn đốn trên đảo, nhiều đêm khuya lặng lẽ chôn cất những bạn đồng thuyền bất hạnh, sự biểu lộ bản năng sơ đẳng của con người trong hoàn cảnh khó

khăn và cả những kỷ niệm êm đềm tuổi thơ... đã hằn sâu trong tâm hồn cô gái trẻ ấy.

Một mình trong cuộc sống lạ lẫm ở Hoa Kỳ, cô gái ấy đã chiến đấu với không biết bao nhiêu nghịch cảnh để mưu sinh và ăn học thành tài, rồi trở về làm việc ngay trên quê hương của mình vào một thập niên sau đó với tư cách một chuyên viên tư vấn tại Tòa Đại sứ Mỹ ở Hà Nội trong nhiều năm. Nhưng ký ức về thời gian sống trên những hòn đảo tỵ nạn ở Kuku và Galang không bao giờ phai mờ. Nó sống dậy mãnh liệt trong lòng cô đến mức cô cùng với hai đứa em đã “liều mạng” mò đường trở về Kuku vào cuối thập niên 1980, lúc đó có lẽ cô là người đầu tiên trở lại hòn đảo này, để tìm lại nắm mộ của một người anh họ. Như một phép lạ, mấy chị em đã tìm đúng nơi an táng của người thân sau những đoạn đường gian truân và may mắn mà người ta tưởng chỉ đọc thấy trong tiểu thuyết.

Rồi, khi theo chồng đến nơi “đất lành chim đậu” ở Perth từ năm ngoái, Hoàng Oanh lập một trang web với hy vọng tìm lại được những liên hệ cũ và cũng để viết lại “những mảnh đời tỵ nạn” mà cô hằng ấp ủ. Do một cơ duyên tình cờ, cô “bắt” được Văn khố Thuyền nhân Việt Nam và “vui mừng đến chảy nước mắt” khi biết vẫn còn nhiều tấm lòng nghĩ đến những người nằm lại ở xứ người hoặc giữa biển khơi trên đường nổi trôi tìm sống. Và cô đã đến với buổi lễ khánh thành Tượng đài, như một hạnh phúc vừa gặp lại sau nhiều năm miệt mài tìm kiếm.

Chuyện 3: Ban hợp ca đa văn hóa

Buổi lễ khánh thành không chỉ có những hồi ức đau thương hoặc những nghi thức trịnh trọng. Nó còn là một chỉ dấu của sức sống và hy vọng. Dân Vệ, cũng như mọi người khác có mặt, đều nhận ra điều đó qua hình ảnh “Ban hợp ca đa văn hóa” (xin được đặt tên một cách hoa mỹ như vậy) của trường Tiểu học St Albans East.

Nhìn các cháu trong những trang phục truyền thống Việt Nam, ngâm thơ và thánh thi trước Tượng đài, cùng hát quốc ca Úc - Việt, ai cũng cảm nhận thông điệp của sự hiệp thông trên tình người và nghĩa làm người. Một điểm khác, xin được mở ngoặc để ghi nhận: Ban hợp ca đã tập hát ròn rã trong nhiều tuần lễ cho buổi sinh hoạt đặc biệt này. Hát tiếng Anh đối với các cháu là... chuyện nhỏ, nhưng cả chục cái miệng ríu rít ấy mà tập bài quốc ca tiếng Việt thì quả là... một công trình vĩ đại, đặc biệt là đối với các cháu không phải gốc Việt. Vậy mà các cháu đã hoàn thành vai trò rất xuất sắc và đây không phải là một lời khen lấy lòng. Các cháu thật xứng đáng “một tràng pháo tay nồng nhiệt” từ tất cả mọi người!

Đàng sau “tác phẩm” ấy là một sự đóng góp âm thầm: cô giáo Tina Thịnh Nguyễn. Cô giáo trẻ thuộc thế hệ thứ nhì của cộng đồng người Việt tỵ nạn ấy đã quyết định hủy bỏ chuyến đi du lịch ngoại quốc với gia đình (dù bị mất cả ngàn đô-la tiền vé máy bay đã trả trước) để tình nguyện tập dượt cho các học sinh suốt cả tháng trời, từ trang phục, cách phát âm đến đội hình trình diễn. Cô không hề “buồn tí nào” về việc này, vì “đi chơi còn có lần khác, nhưng lễ Tri ân và Tưởng niệm chỉ có một lần”. Nghe như vậy, ai không tin tưởng về tương lai của cộng đồng chúng ta ở Úc - cũng như ở các nước định cư khác - phải không các bạn?

Chỉ vài chuyện dọc đường, mong được sự chia sẻ. Hẹn chuyến dò tuần tới. ■